

PAM Pokrajinski
arhiv
Maribor

Moderna
arhivistika

Časopis arhivske teorije in prakse
Journal of Archival Theory and Practice

Letnik 5 (2022), št. 2 / Year 5 (2022), No. 2

Maribor, 2022

Prejeto / Received: 28. 06. 2022

1.03 Kratki znanstveni članek

1.03 Short scientific article

<https://doi.org/10.54356/MA/2022/WRJO7767>

PONOVNA UPORABA INFORMACIJ JAVNEGA SEKTORJA IN VLOGA ARHIVISTIKE

Miha MERLAK

Študent 2. stopnje programa Arhivska znanost,
Alma Mater Europaea, ECM, Slovenija
miha.merlak@almamater.si

Izvleček:

Namen članka je ugotoviti, kaj pomeni ponovna uporaba podatkov javnega sektorja, kako ta dejavnost vpliva na družbeni in gospodarski razvoj in kako nanjo gledata Slovenija in Evropska unija. Namen je tudi ugotoviti, kakšna je vloga arhivistike v izvajanju teh procesov.

Ključne besede:

javni sektor, ponovna uporaba informacij, arhivistika, Evropska unija

Abstract:

Re-use of Information from the Public Sector and the Role of Archival Science

The purpose of the article is to find out what is the meaning of the re-use of information of the public sector, how the activity influences social and economic development and to find out Slovenia's and the European Union's view of the activity. The purpose is also to determine the role of archival science in the implementation of these processes.

Key words:

public sector, information re-use, archival science, European Union

1. Uvod

Za pisanje tega prispevka smo se odločili zaradi velikega nepoznavanja izraza »ponovna uporaba podatkov javnega sektorja« v slovenski družbi. Na ta izraz je možno vedno pogosteje naleteti tako v politiki, javnem sektorju kot v gospodarstvu, nas pa zanima, zakaj vsa navedena področja tej tematiki oziroma tej ponovni uporabi namenjajo toliko pozornosti. Želimo izvedeti, zakaj in kako se politika vpleta v to področje in ali prepozna potencial v tej dejavnosti. Zanima nas, ali lahko tudi gospodarstvo prihaja do podatkov javnega sektorja in kako jih lahko izkoristi v svojo korist oziroma ali lahko gradi dejavnost na podlagi pridobljenih podatkov. Po konkretno razdelanem pojmu »ponovne uporabe« bomo poskušali ugotoviti, kakšna je vloga arhivistike v procesu ponovne uporabe informacij javnega sektorja.

2. Ponovna uporaba podatkov javnega sektorja

Pri opravljanju svojega dela javni sektor ustvarja in pridobiva zelo širok razpon informacij na več področjih, kot so na primer izobraževanje, pravosodje, podjetništvo, turizem, vreme, geografija, gospodarstvo in sociala. Z razvojem tehnologije in predvsem interneta ima sedaj tudi zasebni sektor možnost te informacije predelati in ponovno uporabiti tako, da iz njih ustvari nekaj novega. Bistvena ideja ponovne uporabe je dodana vrednost informacij javnega značaja. Zasebni sektor naj bi torej ponudil več, kot ponudi javni v okviru opravljanja svojih rednih nalog. Ideja ponovne uporabe informacij temelji na dejstvu, da je nastanek informacij s strani javnega sektorja financiran s strani proračunskih sredstev, zato jih ne moremo šteti kot last javnega sektorja (Ponovna uporaba, 2021).

Informacijska družba se razvija in naša država vzpostavlja pravila znotraj evropske skupnosti. Že zgodaj so se začele pojavljati zahteve, da bi informacije oziroma dokumente javnega sektorja, ki so lahko dostopni, uporabljal tudi zasebni sektor, ki bi potencialno lahko iz teh informacij ustvaril nove produkte z dodano vrednostjo. S tem razlogom je bila leta 2003 sprejeta direktiva Evropskega parlamenta in Sveta o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (Direktiva 2003/98/ES). Zaradi hitrega informacijskega razvoja je bila pozneje direktiva nadgrajena s sodobnejšo (Direktiva 2013/37/EU). Obe direktivi podrobno urejata zelo zapleteno področje ponovne uporabe informacij oziroma dokumentov, ki jih je ustvaril javni sektor s svojim poslovanjem (Novak, 2015).

Za pravno podlago na področju naše države za področje ponovne uporabe informacij skrbi Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ, 2003). Zakon in novele nastajajo po navodilih oziroma direktivah Evropske unije. Zadnja direktiva je izšla leta 2019 (Direktiva (EU) 2019/1024). Z novelo Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ-E, 2015) je država dodala zavezanca za ponovno uporabo. Država je dodala arhive, knjižnice in muzeje, ampak samo za gradivo, ki je prosto dostopno oziroma gradivo, nad katerim nobena oseba ni imetnik pravic intelektualne lastnine. V primeru, da so knjižnice in muzeji sami lastniki pravic intelektualne lastnine na zahtevanem podatku, morajo omogočiti njeno ponovno uporabo, če jo sami uporabljajo ponovno ali če so to omogočili še komu drugemu od prosilcev (Ponovna uporaba, 2021).

Poglavitni cilj novele zakona (ZDIJZ-E, 2015) je sprememba pri zaračunavanju uporabe informacij ali zbirk informacij, ki so nastale s strani javne uprave. Organi lahko za ponovno uporabo prosilcu zaračunajo le mejne stroške, ne smejo pa zaračunati cene. To so stroški, ki jih ima organ s pripravo in posredovanjem kopije podatkov oziroma informacij. (Zaračunavanje cene ponovne uporabe, 2021).

Organi javnega sektorja proizvajajo, zbirajo, razširjajo in reproducirajo dokumente za izpolnjevanje svojih nalog. Uporaba dokumentov oziroma informacij za nekaj drugega, kot je bil prvotni namen, imenujemo ponovna uporaba. Vsak, ki je prosilec določenih informacij, lahko pridobi pravico do ponovne uporabe, a le v primeru, da gre za prosto dostopne informacije, v nepridobitne ali v pridobitne namene. Dostop do informacij pa ni vedno brez omejitev. V zakonu (ZDIJZ-E, 2015) je navedenih enajst primerov, v katerih lahko ustanova prosilcu zavrne zahtevo za ponovno uporabo. Taki primeri so med drugim, če prosilec zahteva osebni podatek, ki ga ščiti varstvo osebnih podatkov, če je podatek označen kot tajen ali če bi tak podatek lahko škodil izvajanju upravnega ali sodnega postopka. Vlogo oziroma zahtevo za pridobitev želenih informacij lahko vloži fizična ali pravna oseba, in to brez obrazložitve. Informacije lahko zahteva od organov lokalnih skupnosti, državnih organov, javnih skladov, javnih agencij, nosilcev javnih pooblastil, izvajalcev javnih služb, gospodarskih družb pod vplivom Republike

Slovenije, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava (Informacije javnega značaja, 2021).

Ponovna uporaba informacij ima več funkcij in s tem povezanih ciljev:

- Funkcija transparentnosti, ki omogoča dorečenost in preglednost v najvišji meri nad uporabo teh informacij. Gre za načelo odprtosti, ki zahteva, da so informacije na voljo, kolikor je to primerno in možno v največji meri.
- Gospodarska funkcija, ki pomeni, da s ponovno uporabo informacij javnega sektorja nastaja nov trg, ki predstavlja enega ključnih pri razvoju komunikacijske tehnologije. Uporaba s strani gospodarstva povečuje učinkovitost države kot celote. Gospodarstvo predela informacije in jih poda implementirane nazaj na trg in tako prispeva v državno blagajno.
- Funkcija širjenja znanja, ki pomeni, da ponovna uporaba informacij pogosto podatke posreduje na nove, bolj berljive ali bolj dosegljive načine in tako posledično pripomore k širitvi znanja preko informacij (Ponovna uporaba, 2021).

Če te funkcije skušamo pogledati še z vidika arhivistike, se lahko vprašamo, na kakšen način in pod kakšnimi pogoji izvajati te zahteve z arhivskim gradivom, ki je že v arhivskih ustanovah. Po drugi strani pa se pojavljajo tudi vprašanja vpliva teh zahtev na dokumentarno gradivo, ki je še pri ustvarjalcih in ga bodo arhivske ustanove pozneje prevzele. Ta vprašanja imajo neposredne posledice na arhivske strokovne aktivnosti. Obstaja namreč tudi problem zagotavljanja verodostojnosti informacij javnega značaja, ko te nimajo več ohranjene svojih izvornih oblik, njihovo navajanje kot vir oziroma sledenje pa je tako lahko izgubljeno ali pomanjkljivo (Novak, 2015).

3. Zasnova raziskave

3.1 Metodologija

Državne institucije skrbijo za to, da je na njihovih spletnih straneh oz. portalih objavljenih zelo veliko informacij, ki nas lahko seznanjajo z vsebinami, kot je naša obravnavana tema. S pomočjo teh objavljenih informacij smo najprej pojasnili, kaj je ponovna uporaba podatkov javnega sektorja. V nadaljevanju našega prispevka bomo skozi serijo različnih objavljenih strokovnih prispevkov, novic in informacij poskusili prikazati, kakšno je stanje, uporaba in vizija ponovne uporabe podatkov javnega sektorja ter kakšna je vloga arhivistike v tej aktivnosti.

3.2 Omejitve raziskave

Prispevek je omejen predvsem glede na količino obravnavanega strokovnega gradiva. Tudi z našo študijo smo omejeni glede velikosti vzorca in prikazujemo rezultate preučenegega.

4. Stanje, uporaba, vizija ponovne uporabe in vloga arhivistike

4.1 Stanje

Kot je že poudaril nekdanji notranji minister Gregor Virant, se je proces zavedanja o priložnostih ponovne uporabe podatkov v Sloveniji pričel leta 2003. Je ključnega pomena, saj povečuje participacijo pri sprejemanju odločitev, zmanjšuje demokratični deficit in javni ter medijski nadzor nad javnim sektorjem. V samem začetku tega procesa je šlo predvsem za možnost dostopanja do informacij, kasneje pa se je to preobrazilo v vedno bolj pogosto ponovno uporabo teh informacij v druge namene. »Nobenega razloga ni, da bi država sedela na teh podatkih, saj so bili zbrani in obdelani z javnim denarjem ter v javne namene,« je povedal takratni minister Gregor Virant. Ponovna uporaba ponuja največ priložnosti ravno gospodarstvu in tako prispeva h gospodarski rasti. Evropa je na področju ponovne uporabe podatkov vzpostavila vseevropski portal javnih podatkov in redno sprejema nove uredbe za urejanje tega področja, ki jih morajo države članice implementirati v svojo zakonodajo. Evropska unija si želi doseči, da bi bile informacije dostopne širši skupnosti. Slovenija je vzpostavila zelo močno in nadstandardno službo informacijskega pooblaščenca, prav tako pa je tudi odprla proračunske podatke. Pohvalna je tudi vzpostavitev nacionalnega portala odprtih podatkov oziroma tako imenovanega portala NIO, dostopnega na nio.gov.si. Država stalno spodbuja organizacije, da objavljajo podatke, in obvešča podjetja ter javnost o možnostih ponovne uporabe informacij. Po drugi strani pa se postavlja tudi vse več vprašanj. Eno izmed teh je, kako po novem zaračunavanju ponovne uporabe podatkov, ki je sedaj omejeno na mejne stroške, nadomestiti izpad dohodkov tistim organizacijam, ki so prej na ta račun dobro služile. Postavlja se tudi vprašanje avtorskih pravic v razmerju do ponovne uporabe. Obstaja tudi tveganje, da bi odprte podatke članic Evropske unije bolje izkoristila ameriška in azijska podjetja (Vse večje zavedanje o priložnostih ponovne uporabe podatkov javnega značaja, 2013).

Po odprtosti podatkov javnega sektorja sodi Slovenija v sam vrh. Nacionalni portal odprtih podatkov (OPSI), ki je dostopen na <http://podatki.gov.si>, je že od leta 2016 vzpostavljen kot spletno mesto za javno objavo podatkov celotnega javnega sektorja. Na portalu imamo zbirko podatkov, ki je sestavljena metapodatkovno. Podatke lahko ponovno uporabi vsakdo brez registracije ali posebne zahteve in jih kot nove produkte ali storitve z dodano vrednostjo ponudi naprej na tržišče. S tem se pospešuje tudi digitalno gospodarstvo. Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) je za leto 2019 Slovenijo uvrstila zelo visoko po odprtosti podatkov javnega sektorja. Slovenija je na 5. mestu v Evropi, takoj za Irsko, Francijo, Španijo in Grčijo. V svetu se uvrščamo na 10. mesto. Evropska komisija nas je za leto 2017 in 2018 uvrstila na 7. mesto, za leto 2019 pa na 10. mesto po odprtosti podatkov javnega sektorja. V njihovem poročilu se omenjajo tudi Portal plač javnega sektorja, Statist in Erar kot aplikacije, ki znatno pripomorejo k transparentnosti delovanja države (Odprti podatki javnega sektorja, 2019).

4.2 Uporaba

Ali ste vedeli, da lahko v vsakem trenutku izveste, kje gori in kam hitijo gasilci? Da podatki iz pametnih navigacijskih naprav izvirajo iz javnih podatkov? Da so se v nekem mestu v ZDA zastrupitve s hrano zmanjšale za 16 %, odkar je možno z aplikacijo spremljati inšpekcijske nadzore? Da so se z obdelavo podatkov na tehničnih pregledih izpostavile nekatere tipične napake pri določenih modelih avtomobilov? Da bi se lahko na podlagi aplikacije, z uporabo javnih informacij, skrajšale čakalne vrste v zdravstvu? Kot lahko vidimo iz predstavitev primerov, se lahko informacije javnega sektorja

uporabljajo v številne različne namene. Uporaba je predvsem odvisna od potencialnih uporabnikov. Javne ustanove prepogosto podatkov, ki jim nastajajo pri poslovanju, ne prepoznajo kot poslovno priložnost, zato je nujno, da se informacije ponudijo morebitnim kreativnim uporabnikom. Eden od načinov, kako lahko posameznik pride do informacij za ponovno uporabo, so zagotovo portali: Tam se lahko nato uspešno predelajo in ponudijo na trg z dodano vrednostjo. Podatkovni portali spodbujajo ponovno uporabo in jo tudi olajšajo, saj se tako izognemo morebitnim birokratskim postopkom. Število mest, regij in držav, ki vzpostavljajo takšne portale, se neprekinjeno povečuje. Dober portal vsebuje jasna pravila igre, preglednost in kakovost, ažurnost informacij, strojno berljivo obliko in odprtost za dodajanje (Podatki, neusahljivi viri poslovnih idej, 2021).

4.3 Vizija države

Vizija države je nadaljnje spodbujanje odpiranja in ponovne uporabe podatkov v Sloveniji na področju javnega sektorja. Trend odpiranja informacij ne kaže samo država in Evropa, ampak se kaže tudi na svetovnem nivoju (G8 Open Data Charter, Open Government Part). V času hitrega napredka, digitalizacije in širitve podatkov po spletu ni pomembno le, s katerimi podatki organizacije razpolagajo, ampak tudi, da so v strojno berljivi obliki in v odprtem formatu. Z objavami podatkov so podjetjem in državljanom informacije približane in vključene v argumentirano javno razpravo. Podatki nam pogosto omogočajo, da svoje odločitve sprejemamo bolj utemeljene. Vizija je, da odprti podatki v javnem sektorju še bolj intenzivno prinašajo koristi, kot so razvoj novih digitalnih storitev, enostavnejši dostop do izmenjav, boljši vpogled v delovanje javnega sektorja, povečanje kvalitete življenja, sodelovanje s start-upi, lokalno samoupravo, gospodarstvom, nevladnimi organizacijami, šolami, univerzami, kulturnimi organizacijami, raziskovalci in podobno. Našteto odpira vrata kreativnosti na področju aplikacij in digitalnih storitev ter je bistveno za transparentno, odprto in učinkovito delovanje javnega sektorja. Država sledi viziji, da je Slovenija primer dobre prakse na področju odpiranja podatkov javnega sektorja. Prizadevanja so namenjena okrepitvi sodelovanja med vsemi možnimi udeleženci (Odprti podatki javnega sektorja, 2019).

4.4 Vloga arhivistike

Arhiv Republike Slovenije hrani veliko količino gradiva, večina le-tega je v listinski obliki. Veliko gradiva je tudi digitaliziranega oziroma v fazi digitalizacije, vendar predvsem z namenom dolgoročne hrambe in ne z namenom ponovne uporabe. Je pa res, da proces digitalizacije ponovno uporabo zelo olajša. Arhiv Republike Slovenije tudi aktivno sodeluje v vseevropskem projektu Evropske komisije Europeana, ki omogoča javnosti dostop do kulturnih artefaktov v digitalni obliki in tudi ponovno uporabo teh informacij (Podpora pri odpiranju in ponovni uporabi podatkov javnega sektorja za področje arhivov, knjižnic in muzejev, 2016).

Arhiv Republike Slovenije se z zbirko podatkov o arhivskem gradivu vključuje v informacijske sisteme, ki so javni, opravlja posvetno-kulturno dejavnost in omogoča uporabo arhivskega gradiva v arhivskih čitalnicah. Delo in postopki v čitalnici se izvajajo v skladu s čitalniškim redom arhiva. Uporaba oziroma dostop do arhivskega gradiva je urejen z zakonodajo (ZVDAGA). Če uporabnik želi gradivo, ki ga hrani Arhiv, ga lahko naroči. Za gradivo, ki je izvorno v digitalni obliki, ali gradivo, ki je digitalizirano, se smiselno uporabljajo tudi vsa pravila, ki veljajo za gradivo v klasični obliki. Arhivsko gradivo oziroma njegova uporaba seveda spremljajo tudi številne omejitve. Lahko je nedostopno zaradi materialnih razlogov oziroma če je v strokovni obdelavi. Lahko je nedostopno po 65. členu ZVDAGA, ko gre za tajne podatke, občutljive osebne podatke

ali davčne tajnosti. Za takšno gradivo je določeno, po kolikšnem času bo dostopno (Naročanje in uporaba arhivskega gradiva, 2022).

Za ponovno uporabo informacij javnega sektorja iz gradiva, ki je arhivsko, velja, da se, kadar tretje osebe nimajo pravic intelektualne lastnine in je gradivo javno dostopno po Zakonu o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA), smiselno uporabljajo pravila, ki veljajo za knjižnice in muzeje. Tu je potrebno še izpostaviti, da za muzeje, knjižnice in arhive velja pravilo ponovne uporabe zbirk podatkov samo za tisto gradivo, na katerem nobena tretja oseba ni imetnik pravic intelektualne lastnine, in v primeru, da gre za javno dostopno gradivo. V ponovno uporabo so zavezani nuditi v ponovno uporabo predvsem gradivo, ki je v javni domeni. Za gradivo, na katerem imajo institucije pravice intelektualne lastnine oziroma je lastnik država, pravilo ponovne uporabe velja, kadar se institucija odloči ponuditi gradivo za ponovno uporabo ali kadar na primer gradivo tudi sama ponovno uporablja (Podpora pri odpiranju in ponovni uporabi podatkov javnega sektorja za področje arhivov, knjižnic in muzejev, 2016).

Arhivi so po novih direktivah oziroma ureditvah zavezani nuditi predvsem kulturno gradivo, ki je v javni domeni. Pričakuje se določene težave posredovanj gradiva zaradi varstva osebnih in drugih občutljivih podatkov. Večji arhivski strokovni problem lahko predstavlja tudi primer, ko je vsebina dokumenta ponovno uporabljena, izgubljena pa je sled do prvotnega dokumenta, ki ga po zakonodaji in arhivski praksi ni potrebno več hraniti. Nekateri takšni primeri kažejo, da bo uveljavljanje vseh določil direktive dolgoročno zelo zahtevno. Potrebno bo spodbujati arhivsko strokovno diskusijo, ki pa ne bo smela biti omejena zgolj na zahteve direktive. Arhivisti si morajo prizadevati, da cilje direktive logično implementirajo v arhivsko doktrino (Novak, 2015).

Z ureditvijo zakonodaje za ponovno uporabo informacij javnega sektorja so se nadalje arhivi soočili s težavami odpiranja podatkovnih zbirk. Težave so se nanašale na razumevanje zakonodaje, identifikacijo primernih podatkovnih zbirk in zagotavljanje finančne in kadrovske podpore. Ministrstvo za javno upravo je leta 2016, ob prepoznavi pomembnosti »deljenja informacij« tudi od arhivov, naročilo izdelavo projekta z naslovom Podpora pri odpiranju in ponovni uporabi podatkov javnega sektorja za področje arhivov, knjižnic in muzejev, ki je obenem nekakšna analiza stanja odpiranja podatkov v kulturnih institucijah v Sloveniji. Dokument vsebuje podlage za izdelavo strategije odpiranja podatkovnih zbirk v omenjenih institucijah. Razlog za izvedbo projekta je namen Ministrstva za javno upravo, da aktivno spodbuja ponovno uporabo informacij. Analiza stanja ugotavlja, da je najbolj pomembno, da institucije, kot so arhivi, ob prejemanju digitalnih zbirk in ob digitalizaciji listinskih dokumentacij načrtujejo tudi poslovne procese, ki so namenjeni odpiranju informacij in objavi le-teh za namen ponovne uporabe. Dokument projekta tudi predlaga skupen projekt Ministrstva za javno upravo in Ministrstva za kulturo, ki bi za namen pospeševanja ponovne uporabe informacij javnega sektorja zagotovil ustrezna finančna in kadrovska sredstva za namen odpiranja podatkovnih zbirk, s strokovnjaki določil konkreten načrt izvedbe in določil rok realizacije (Podpora pri odpiranju in ponovni uporabi podatkov javnega sektorja za področje arhivov, knjižnic in muzejev, 2016).

5. Razprava

Pri opravljanju svojega dela javni sektor ustvarja in pridobiva zelo širok razpon informacij na več področjih. Bistvena ideja ponovne uporabe informacij javnega sektorja je dodana vrednost informacij oziroma njihovo implementiranje in lansiranje nazaj v uporabo. Naša država na pobudo evropskih direktiv zakonsko ureja in spodbuja razvoj področja. Slovenija s svojimi javnimi portali sodi v sam evropski vrh po odprtosti podatkov javnega sektorja. Ponovna uporaba podatkov ima, glede na cilje, funkcijo doseganja transparentnosti, gospodarsko funkcijo in funkcijo širjenja znanja. Nepremičnine in kataster, zdravstvo, finance, podjetništvo, davki, pravo in predpisi, politika, javne finance, administracija javne službe, promet, vreme, turizem in prosti čas ter geografske informacije so samo nekatera od najbolj izpostavljenih področij, kjer se zelo lepo kaže dobra praksa ponovne uporabe informacij, vendar pa je potencial tako širok, kolikor lahko premoremo domišljije, inovativnosti in volje. Vizija države je nadaljnji razvoj in spodbujanje razvoja na področju ponovne uporabe informacij javnega sektorja. Proces digitalizacije dokumentacije, ki jih arhivi hranijo v papirnati obliki, omogoča lažjo ponovno uporabo. Arhivistika oziroma arhivske institucije se z zbirkami podatkov o arhivskem gradivu zelo aktivno vključujejo v informacijske sisteme. Dostopnost omogočajo tudi preko svojih čitalnic. Obstajajo sicer omejitve dostopa do nekaterega gradiva, vendar je omejitev dostopa za določena gradiva smiselna in urejena tudi pravno.

6. Zaključki

Ugotavljamo, kako pomembne so informacije v današnjem času in okolju ter da deljenje ali ponovna uporaba teh informacij omogočata velik korak k debirokratizaciji države, razvoju novih in izboljšanju starih storitev v javnem sektorju, kakor tudi ogromno priložnosti za gospodarstvo. Glede na navedeno ugotavljamo, da organizacija, upravljanje in ponovna uporaba informacij vodijo do večje učinkovitosti in napredka. Spodbujanje in urejanje področja od države in Evropske unije je po naših ugotovitvah korak v pravo smer. Ugotavljamo, da bo arhivistika odigrala zelo pomembno vlogo pri zagotavljanju določenih informacij, ki bi jih uporabniki potrebovali v procesu ponovne uporabe. Arhivi so po novih direktivah zavezani nuditi predvsem kulturno gradivo, ki je v javni domeni. Arhivisti si morajo prizadevati, da cilje direktive smiselno vključijo v prakso. Pričakujemo, da bo vloga arhivistike s spodbujanjem ponovne uporabe podatkov še bolj cenjena, a s tem tudi bolj obremenjena. Arhivsko dejavnost bo potrebno konstantno prilagajati na potrebe ponovne uporabe informacij, za to pa bo poleg zakonskih smernic potrebna tudi finančna in kadrovska okrepitev arhivskih ustanov.

7. Viri in literatura

Informacije javnega značaja. Pridobljeno 15. 8. 2021 s spletne strani:

<https://www.gov.si/teme/informacije-javnega-znacaja/>.

Naročanje in uporaba arhivskega gradiva. Pridobljeno 18. 1. 2022 s spletne strani:

<https://www.gov.si/zbirke/storitve/narocanje-in-uporaba-arhivskega-gradiva/>.

Novak, M. (2015). *Vrednotenje arhivskega gradiva in ponovna uporaba informacij v javnem sektorju*. Trst-Maribor: Mednarodni inštitut arhivskih znanosti. Pridobljeno 20. 1. 2022 s spletne strani: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-4B06LZ5R/05fac56b-ee66-46ad-9549-d194bc2294b7/PDF>.

- Odpri podatki javnega sektorja – strateški načrt za 2020–2021. (2019).** Pridobljeno 25. 2. 2022 s spletne strani: https://podatki.gov.si/sites/default/files/reports/Open%20Data_Strates%CC%8Cki%20delovni%20plan_julij2020.pdf.
- Podatki, neustavljivi vir poslovnih idej!** Pridobljeno 20. 8. 2021 s spletne strani: https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/smernice/Re-Use-net.pdf
- Podpora pri odpiranju in ponovni uporabi podatkov javnega sektorja za področje arhivov, knjižnic in muzejev. (2016).** Pridobljeno 17. 1. 2022 s spletne strani: https://podatki.gov.si/sites/default/files/reports/Analiza_GIS_stanja_odpiranja_podatkov_k_ulturnih_institucij-c.pdf.
- Ponovna uporaba.** Pridobljeno 25. 8. 2021 s spletne strani: <https://www.ip-rs.si/informacije-javnega-zna%C4%8Daja/ponovna-uporaba/>.
- Vse večje zavedanje o priložnostih ponovne uporabe podatkov javnega značaja. (2013).** Pridobljeno 25. 2. 2022 s spletne strani: <https://www.stopbirokraciji.gov.si/novice/vse-vecje-zavedanje-o-priloznostih-ponovne-uporabe-podatkov-javnega-znacaja>.
- Zaračunavanje cene ponovne uporabe.** Pridobljeno 5. 9. 2021 s spletne strani: <https://www.ip-rs.si/informacije-javnega-zna%C4%8Daja/ponovna-uporaba/zara%C4%8Dunavanje-cene-ponovne-uporabe>.

SUMMARY

RE-USE OF INFORMATION FROM THE PUBLIC SECTOR AND THE ROLE OF ARCHIVAL SCIENCE

Miha MERLAK

Archival science 2nd level student
Alma Mater Europaea, ECM, Slovenia
miha.merlak@almamater.si

The European Union and Slovenia have become aware of the issue of "non-sharing" of information and have begun to legally regulate this area, which has encouraged development in the field. Encouragement has accelerated development in many areas, facilitated work or debureaucratized it, and opened up many opportunities in economic sector. Given the trend towards the development of information re-use, it is to be expected that archival activity will become more burdened and at the same time, even more appreciated.

We find that the field of re-use of information brings the potential for more efficient work of certain organizations and the potential for the development of new services in the economy, which the use of this existing information allows. We note that the path of encouragement of the field by the state and the European side is smart. Archivists, as guardians of certain information, will often be involved in the process of re-using data, as they will greatly contribute to the re-use of certain information by preserving certain material.